

Työeläkelaitoksille

TÄYDENNYKSIÄ OSA-AIKAELÄKETTÄ KOSKEVIIN SOVELTAMISOHJEISIIN

Eläketurvakeskus on yleiskirjeellä 35/86 antanut työeläkelaitoksille vuoden 1987 alusta voimaan tulevan osa-aikaeläkkeen soveltamisohjeet. Yleiskirjeessä on selostettu osa-aikaeläkkeen määrän laskemista. Jotta voitaisiin laskea osa-aikaeläkkeen perusteena oleva TEL 5 c §:n 1 ja 2 momentissa säädetty ansionalenema, on voitava ilmaista osa-aikatyön palkka kuukausipalkkana vastaavasti kuten kokoaikaisen ansiotyön ansiotulo.

1

Osa-aikatyön palkan muuttaminen kuukausipalkaksi

Osa-aikatyön palkkaan luetaan kaikki vastaavat ansiot kuin yleensäkin TEL-palkkaan. Jos osa-aikatyön palkka maksetaan kuukausipalkkana, voidaan tätä käyttää sellaisenaan ansionalenemaa laskettaessa.

Osa-aikatyön palkan laskemisessa voidaan lähteä siitä, että palkkaa arvioidessa on aina selvillä osa-aikatyön viikottainen tuntimäärä. Tämä ilmenee joko suoraan eläkehakemuslomakkeelta tai se on laskettavissa enintään 16 viikon pituiselta ajalta keskiarvona silloin kun viikottainen työaika vaihtelee.

Osa-aikatyön palkka saatetaan ilmoittaa myös joko markkoina viikossa, päivässä tai tunnissa.

Viikkopalkka kuukausipalkaksi

Jos osa-aikatyön palkka ilmoitetaan viikkopalkkana, joka suoraan vastaa ilmoitetuilta viikkotyötunneilta kertyvää työansiota, muutetaan se kuukausipalkaksi jakamalla viikkopalkka 5:llä päiväpalkaksi ja kertomalla päiväpalkka 21,5:llä.

26.1.1987

Esimerkki 1 Henkilö tekee työtä 3 päivää viikossa ja ansaitsee 300 markkaa viikossa. Hänen kuukausipalkkansa lasketaan seuraavasti:

$$\frac{300 \text{ markkaa}}{5 \text{ päivää}} \times 21,5 \text{ päivää} = 1\ 290 \text{ mk/kk}$$

Päiväpalkka kuukausipalkaksi

Jos osa-aikatyön palkka ilmoitetaan päiväpalkkana, muutetaan se kuukausipalkaksi kertomalla viisipäiväiselle viikolle tasattu päiväpalkka 21,5:llä.

Esimerkki 2 Henkilö tekee työtä 3 päivää viikossa ja ansaitsee 100 markkaa päivässä. Hänen kuukausipalkkansa lasketaan seuraavasti:

$$\frac{3 \text{ päivää} \times 100 \text{ markkaa}}{5 \text{ päivää}} \times 21,5 \text{ päivää} = 1\ 290 \text{ mk/kk}$$

Tuntipalkka kuukausipalkaksi

Jos osa-aikatyön palkka ilmoitetaan tuntipalkkana, se muutetaan kuukausipalkaksi kertomalla tuntipalkka viikkotyötunneilla ja jakamalla tulo viidellä ja kertomalla osamäärä 21,5:llä.

Esimerkki 3 Henkilö tekee työtä 3 päivää viikossa. Viikkotunteja on 18. Tuntipalkka on 16,67 markkaa. Hänen kuukausipalkkansa lasketaan seuraavasti:

$$\frac{16,67 \text{ markkaa} \times 18 \text{ tuntia}}{5 \text{ päivää}} \times 21,5 \text{ päivää} = 1\ 290 \text{ mk/kk}$$

2

Ansionaleneman ja työajan vähenemisen vastaavuus
(TEL 4 f §:n 1 momentin 7 kohta)

TEL 4 f §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan osa-aikatyöstä saadun ansiotulon tulee olla 35-70 prosenttia vakiintuneesta ansiotulosta. Lisäksi säädetään, että työajan vähentyminen ei saa olennaisesti poiketa ansiotulojen vähentymisestä.

Edellisessä kappaleessa tarkoitetuista rajoista voidaan TEL 4 f §:n 4 momentin mukaan poiketa sosiaali- ja terveysministeriön määrittämiä erityisistä syistä.

Ansiotulon vähentymiselle säädettyjen rajojen tarkoituksena on estää osa-aikaeläkkeen myöntäminen sellaisissa tapauksissa, joissa työajan alenema (16-28 tuntia) on lain sallimissa rajoissa, mutta eläkkeen

26.1.1987

perusteena oleva ansionalenema olisi tästä suuresti poikkeava, esimerkiksi lähes eläkkeenhakijan vakiintuneen ansiotulon suuruinen, jolloin eläkekin muodostuisi tarkoitettua suuremmaksi. Edellä mainitut ansiotulon vähentymiselle säädetyt rajat täydentävät työajan vähentymistä koskevia säännöksiä. Lähtökohtana voidaan pitää sitä, että yleensä jo ansiotulon vähentymiselle säädetyt rajat rajoittavat keinottelun mahdollisuutta.

Edellä tarkoitettua olennaisuuden rajaa ei ainakaan tässä vaiheessa ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi sitoa kiinteisiin prosentti- tai markkamääriin. Tähän tulkintaan on päädytty siksi, että on pidetty tarpeellisenä hankkia käytännön kokemuksia säännöksen soveltamisesta.

3

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös (TEL 4 f §:n 4 momentti)

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut päätöksen, jonka perusteella voidaan erityisestä syystä poiketa ansiotulon vähentymiselle säädetyistä rajoista. Päätökseen on esimerkinomaisesti otettu eräitä sellaisia yleisesti esiintyviä poikkeuksia normaaliin palkkaukseen, joiden poisjääminen saattaa johtaa säännöksen soveltamiseen. Säännös mahdollistaa myös TEL 7 §:n 2 momentin soveltamisen (eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminen) kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon.

Ministeriön päätöksessä mainituista syistä voidaan vaikuttaa erääseen osa-aikaeläkkeen saamisedellytykseen. Osa-aikaeläkkeen määrään päätös ei vaikuta, sillä eläkkeen määrä lasketaan vakiintuneen ansiotulon ja osa-aikatyoystä saadun ansiotulon erotuksesta.

ELÄKETURVAKESKUS

Antti Suominen
Martti Hännikäinen

LIITTEET

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös
Osa-aikaeläkeprosentit asiakaspalvelun käyttöön

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös

työntekijäin eläkelain 4 f §:n, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n, maatalousyrittäjien eläkelain 19 §:n ja yrittäjien eläkelain 17 §:n soveltamisesta

Annettu Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 1986

Sosiaali- ja terveysministeriö on 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 4 f §:n 4 momentin, 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin, 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 19 §:n 1 momentin ja samana päivänä annetun yrittäjien eläkelain 17 §:n 1 momentin nojalla, sellaisina kuin ne ovat 8 päivänä elokuuta 1986 annetuissa laeissa (603—606/86), päättänyt:

1 §

Jos työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 7 kohtaa sovellettaessa käy ilmi, että työntekijän ansiotulojen vähentyminen poikkeaa työajassa tapahtuneesta vähentymisestä sen vuoksi, että kokoaikaisen ansiotyön ansiotuloon on sisällytetty palkkaukseen kuuluvaa ylityökorvausta, sunnuntai-, yötyö- tai vuorotyölisää taikka muuta sellaista erityistä lisää tai korvausta, jota ei sisällytetyt osa-aikatyöstä saatavaan ansiotuloon, jätetään täl-

lainen lisä tai korvaus huomioon ottamatta arvioidessa, täyttääkö työntekijä sanotussa 7 kohdassa säädetyt edellytykset.

2 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Tätä päätöstä voidaan soveltaa myös ennen sen voimaantuloa tapahtuneeseen ansiotulojen vähentymiseen.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 1986

Ministeri Matti Puhakka

Vt. vanhempi hallitussihteeri Katriina Alaviuhkola

OSA-AIKAELÄKEPROSENTIT ASIAKASPALVELUN KÄYTTÖÖN

IKÄ	KERROIN	IKÄ	KERROIN
! 60 v 0 kk	44.0	! 63 v 0 kk	56.0
! 60 v 1 kk	44.3333	! 63 v 1 kk	56.3333
! 60 v 2 kk	44.6667	! 63 v 2 kk	56.6667
! 60 v 3 kk	45.0	! 63 v 3 kk	57.0
! 60 v 4 kk	45.3333	! 63 v 4 kk	57.3333
! 60 v 5 kk	45.6667	! 63 v 5 kk	57.6667
! 60 v 6 kk	46.0	! 63 v 6 kk	58.0
! 60 v 7 kk	46.3333	! 63 v 7 kk	58.3333
! 60 v 8 kk	46.6667	! 63 v 8 kk	58.6667
! 60 v 9 kk	47.0	! 63 v 9 kk	59.0
! 60 v 10 kk	47.3333	! 63 v 10 kk	59.3333
! 60 v 11 kk	47.6667	! 63 v 11 kk	59.6667
! 61 v 0 kk	48.0	! 64 v 0 kk	60.0
! 61 v 1 kk	48.3333	! 64 v 1 kk	60.3333
! 61 v 2 kk	48.6667	! 64 v 2 kk	60.6667
! 61 v 3 kk	49.0	! 64 v 3 kk	61.0
! 61 v 4 kk	49.3333	! 64 v 4 kk	61.3333
! 61 v 5 kk	49.6667	! 64 v 5 kk	61.6667
! 61 v 6 kk	50.0	! 64 v 6 kk	62.0
! 61 v 7 kk	50.3333	! 64 v 7 kk	62.3333
! 61 v 8 kk	50.6667	! 64 v 8 kk	62.6667
! 61 v 9 kk	51.0	! 64 v 9 kk	63.0
! 61 v 10 kk	51.3333	! 64 v 10 kk	63.3333
! 61 v 11 kk	51.6667	! 64 v 11 kk	63.6667
! 62 v 0 kk	52.0		
! 62 v 1 kk	52.3333		
! 62 v 2 kk	52.6667		
! 62 v 3 kk	53.0		
! 62 v 4 kk	53.3333		
! 62 v 5 kk	53.6667		
! 62 v 6 kk	54.0		
! 62 v 7 kk	54.3333		
! 62 v 8 kk	54.6667		
! 62 v 9 kk	55.0		
! 62 v 10 kk	55.3333		
! 62 v 11 kk	55.6667		